

Goedkeuring van het op 11 Juli 1952 te Parijs ondertekende Aanvullend Protocol no. 3 tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Op 11 Juli 1952 werd te Parijs het Aanvullend Protocol No. 3 van het Verdrag inzake de oprichting van een Europese Betalingsunie door de deelnemende landen ondertekend. Dit Protocol was op 30 Juni 1952 door de Raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking goedgekeurd en ter ondertekening aan de deelnemende landen aanbevolen. Artikel 14 van het Protocol bepaalt, dat het zal worden bekrachtigd. Het hiernevens aangeboden ontwerp van wet strekt om de in de Grondwet voorgeschreven goedkeuring van de Staten-Generaal te verkrijgen opdat tot de bekrachtiging van het Protocol kan worden overgegaan. Krachtens artikel 15 worden de bepalingen van dit Protocol met terugwerkende kracht tot 1 Juli 1952 toegepast. De tekst van het Protocol in de Engelse en in de Franse taal is bij het ontwerp van wet gevoegd.

Het Verdrag inzake de oprichting ener Europese Betalingsunie werd op 19 September 1950 te Parijs ondertekend en met terugwerkende kracht tot 1 Juli 1950 krachtens een Protocol van voorlopige toepassing onmiddellijk van toepassing verklaard. Het werd krachtens het op 4 Augustus 1951 ondertekende Aanvullend Protocol No. 2 (Tractatenblad 1951 No. 116) op enkele punten gewijzigd. Na bij de wet van 1 November 1951 *Staatsblad* no. 470 te zijn goedgekeurd werd het Verdrag in de gewijzigde tekst bekrachtigd.

In het voorjaar en de zomer van 1952 zijn te Parijs overeenkomstig artikel 35 lid a van het Verdrag besprekingen gevoerd omtrent de vraag of en zo ja, op welke wijze, de Europese Betalingsunie (E.B.U.) na 30 Juni 1952 zou worden voortgezet. Bij deze besprekingen bleek dat de deelnemende landen unaniem van oordeel waren dat de E.B.U. dient te worden gecontinueerd. Over de wijze en de voorwaarden waarop dit zou geschieden bleken de meningen echter verdeeld en eerst na langdurig overleg is men er in geslaagd tot een aanvaardbaar resultaat te komen, waarbij de werkingsduur van de E.B.U. met een jaar wordt verlengd.

De belangrijkste moeilijkheid bij dit overleg vormde de positie van die crediteuren van de E.B.U. die hun quotum hadden overschreden, waarbij België's positie wel de meeste aandacht vergde. Tot dusver had men sinds die overschrijding steeds een regeling kunnen treffen waarbij dergelijke overschotten boven het quotum voor een deel in goud werden afgedekt en voor het andere deel crediet werd verleend. Doordat deze credieten zeer hoog waren opgelopen stelde België als voorwaarde voor verdere deelneming aan de E.B.U. aflossing van de tot Juni 1952 verleende credieten. Hieraan is grotendeels voldaan, deels door contante betaling in goud, deels door omzetting in een in vijf jaar door de E.B.U. aflosbare schuld en deels door verrekening met toekomstige militaire leveranties aan België. Het goud dat België *pari passu* met de door haar boven het quotum verleende credieten tot Juni 1952 had ontvangen, is door dit land ingezet tot dekking van haar dollartekort. Krachtens het cumulatieve beginsel zou België, indien het tekorten in de E.B.U. zou verkrijgen dit goud gelijktijdig met vermindering van haar crediet aan de E.B.U. moeten teruggeven. Van deze verplichting is België nu vrijgesteld. De E.B.U. heeft dit kunnen doen, omdat uit anderen hoofde, n.l. de door de M.S.A. ter beschikking gestelde speciale middelen, extra goud aan het werkkapitaal is ten goede gekomen.

De hierboven genoemde terugbetaling in goud van de door crediteuren boven hun quotum verleende credieten drukt op het werkkapitaal van de E.B.U. Met het oog hierop is besloten wijziging te brengen in de verhouding waarin de tekorten van debiteuren worden verrekend door goudbetaling en credietverlening, in die zin dat de debiteuren in de eerste tranches van hun quotum meer en in de laatste tranches minder goud zullen betalen dan tot dusver. Door deze wijzigingen is de maximaal te verwachten goudonttrekking aan de E.B.U. tot een kleiner bedrag teruggebracht. De verhouding van goudbetaling en credietverlening bij totale uitputting van het quotum (40:60) wordt hierdoor echter niet gewijzigd.

De boven beschreven maatregelen konden alle worden genomen krachtens een beslissing van de Raad van de O.E.E.S.; voor zover zij wijziging brengen in het Verdrag inzake de E.B.U. geschiedde zulks op grond van artikel 30 van dit Verdrag. Daarnaast werden in het Verdrag nog een aantal wijzigingen en aanvullingen aangebracht, die niet vallen onder de in artikel 30 aan de Organisatie gegeven bevoegdheid tot amendering van het Verdrag en welke zijn opgenomen in het Aanvullend Protocol No. 3 tot wijziging van het Verdrag. De belangrijkste in dit Protocol vervatte wijziging is die inzake de tijdelijke bijdragen door de leden aan het werkkapitaal van de E.B.U. Het opnemen van de mogelijkheid om tijdelijke bijdragen te vragen van de deelnemende landen ten behoeve van het werkkapitaal sluit geheel aan bij de bovengenoemde maatregelen. Deze beogen o.a. dit werkkapitaal niet te veel aan te tasten, maar zullen onder omstandigheden niet kunnen verhinderen dat het werkkapitaal tijdelijk tot een zeer laag bedrag daalt zonder nochtans uitgeput te raken. Een dergelijke daling van de reserve aan goud en converteerbare valuta van de E.B.U. kan uiterst gevaarlijk zijn vanwege de repercussies die dit tot gevolg kan hebben t.a.v. het vertrouwen in de E.B.U. Vandaar dat besloten is dat, indien het werkkapitaal beneden de tegenwaarde van 100 miljoen rekeneenheden zou dalen, de deelnemende landen in verhouding tot hun quotum het ontbrekende bedrag bij wijze van lening zullen aanvullen.

Voor de toelichting op de bepalingen van dit Protocol moge naar de hieronder volgende artikelsgewijze behandeling worden verwezen.

Toelichting van de artikelen van het Protocol.

Artikel 1. Volgens de oorspronkelijke tekst van artikel 8 lid *b* van het Verdrag vervalt de verplichting van een lid om zijn valuta aan andere leden ter beschikking te stellen tussen de verrekeningsdata, indien dit lid zijn quotum heeft overschreden. De thans aangebrachte wijziging beoogt deze verplichting eerst te doen vervallen nadat een lid zijn quotum vermeerderd met een overeenkomstig artikel 13 lid *b* overeengekomen overschrijding heeft uitgeput.

Artikel 2. In de eerste alinea van lid *c* van artikel 9 is vervallen de beperking van de verstrekking van speciale middelen tot de periode 1 April 1951 tot 30 Juni 1952. Het systeem van de verstrekking van speciale middelen zal volgens de mededeling van de zijde van de Amerikaanse Regering aan de O.E.E.S.

ook gedurende het lopende jaar van toepassing blijven. In verband daarmee was het noodzakelijk ook lid *d* van dit artikel te wijzigen.

Artikel 3. Volgens de huidige tekst van het Verdrag is het technisch nog al moeilijk voor de E.B.U. om speciale hulp te verlenen aan leden die hun quotum nog niet hebben overschreden. In verband daarmee is aan artikel 15 een 2e lid toegevoegd, hetwelk aan de Organisatie de bevoegdheid geeft om in buitengewone omstandigheden ten aanzien van betalingen van goud aan de E.B.U. krachtens artikel 11, uitstel te verlenen onder voorwaarden te bepalen door de Organisatie.

Artikel 4. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 9 van het Protocol.

Artikel 5. Deze wijziging is aangebracht omdat het juist wordt geacht, dat de E.B.U. haar eigen kosten draagt. De huidige tekst van artikel 23 laat n.l. niet toe alle onkosten van de E.B.U. ten laste van het Fonds te brengen en een deel daarvan werd tot nog toe gedragen door de Organisatie.

Artikel 6. In dit artikel wordt een regeling gegeven van tijdelijke bijdragen tot het verstrekken waarvan de leden van de E.B.U. krachtens het eerste lid verplicht zijn in geval de converteerbare bezittingen van de E.B.U. zouden dalen beneden de tegenwaarde van 100 miljoen rekeneenheden. Deze verplichte bijdragen zullen in totaal de tegenwaarde van 100 miljoen rekeneenheden niet mogen overschrijden. Hierboven is reeds opgemerkt, dat het invoegen van dit artikel in het Verdrag wordt ingegeven door de wens de converteerbare bezittingen van de E.B.U. niet beneden een bepaald bedrag te doen dalen, zulks in verband met mogelijke ongewenste repercussies. Een bedrag equivalent aan 100 miljoen rekeneenheden wordt hiertoe wel als het uiterste minimum beschouwd. Ter uitvoering van deze regeling zal de Agent, indien na afloop van de maandelijke verrekening blijkt dat het werkkapitaal van de E.B.U. beneden 100 miljoen rekeneenheden is gedaald, in eerste instantie aan de crediteuren van de E.B.U. verzoeken het ontbrekende bedrag te fourneren en wel in verhouding tot ieders quotum. Geen lid is echter verplicht daartoe meer bij te dragen dan het gedeelte dat zijn quotum uitmaakt van de som van de quota van de leden van de E.B.U. Indien nu nadat de crediteuren hun bijdragen tot het maximum hebben verricht, blijkt dat deze onvoldoende zijn om het bedrag der converteerbare bezittingen op ten minste 100 miljoen rekeneenheden te houden, zal de Agent vervolgens aan de debiteuren van de E.B.U. het verzoek richten om hun aandeel bij te dragen. De bijdragen zijn gegoten in de vorm van een lening, die bij de eerstvolgende verrekeningsdatum weer opeisbaar wordt; indien alsdan het bedrag der converteerbare bezittingen wederom beneden 100 miljoen rekeneenheden daalt, zal de Agent opnieuw de daarvoor in aanmerking komende landen om hun bijdrage verzoeken. Terugbetaling van deze bijdragen aan de uitlenende landen geschiedt op de verrekeningsdatum bij voorrang boven andere door de E.B.U. te verrichten betalingen. Over de bijdragen wordt door de E.B.U. een rente betaald welke door de Organisatie wordt vastgesteld. Voor Nederland zou op grond van de huidige quotaverhoudingen de maximale bijdrage ongeveer \$ 8,6 miljoen belopen.

Artikel 7. De redactie van artikel 27 van het Verdrag voorzag niet duidelijk in het geval waarin een lid de saldi, waarvan het de stand aan het eind van iedere maand aan de Agent opgeeft, niet uitdrukt in eigen valuta maar in een derde valuta. Ten einde iedere twijfel hieromtrent weg te nemen is de redactie van artikel 27 gewijzigd, zodat iedere valuta waarin een rekening wordt gehouden er onder valt.

Artikel 8. Het is gewenst dat de regeling van de tijdelijke bijdragen door een besluit van de Organisatie kan worden gewijzigd. Daartoe is artikel 23*bis* opgenomen bij de artikelen welke ingevolge artikel 30 van het Verdrag kunnen worden gewijzigd door de Organisatie.

Artikel 9. In verband met de verlenging van de duur van het E.B.U. Verdrag met een jaar is het nodig soortgelijke voorzieningen te treffen voor de verlenging na 30 Juni 1953, als zijn vervat in artikel 35. Daartoe is ingevoegd artikel 35*bis*. Door de invoeging van dit artikel is het tevens noodzakelijk in artikel 19 lid *b* en in paragraaf 1 van Bijlage B van het Verdrag een verwijzing naar artikel 35*bis* op te nemen. (Zie artikelen 4 en 10 van dit Protocol).

Artikel 10. De bedoeling van de aanvulling aan het slot van de eerste alinea van paragraaf 1 van Bijlage B is vast te stellen, dat de regels inzake de afwikkeling van de uittreding van een lid uit de E.B.U. niet automatisch van toepassing zijn op credieten welke overeenkomstig artikel 13 van het Verdrag krachtens beslissingen van de Organisatie zijn verleend. Hetzelfde geldt in geval van de liquidatie van de E.B.U. waartoe paragraaf 8 van Bijlage B is aangevuld (zie artikel 12 van het Protocol).

Artikel 11. In de oorspronkelijke tekst van paragraaf 4 van Bijlage B zijn de woorden „granted to” en „received from” verwisseld. Deze vergissing wordt hierbij hersteld.

Artikel 12. Verwezen wordt naar de toelichting op artikel 10 van het Protocol.

Artikel 13. Paragraaf 12 van Bijlage B bepaalt dat de Regering van de Verenigde Staten van Amerika, in geval zij niet accoord gaat met liquidatie van de E.B.U., bevoegd is de verdeling van de converteerbare bezittingen van de E.B.U. te blokkeren tot het bedrag van \$ 350 miljoen, bedoeld in artikel 23 van het Verdrag. Dit bedrag is echter verminderd doordat de aanvangssaldi welke ten gunste van debiteuren werden beschikbaar gesteld groter waren dan de aanvangssaldi van de crediteuren. Als gevolg daarvan bedraagt het kapitaal van de E.B.U. nog slechts ruim \$ 271 miljoen. Zou het gehele bedrag van \$ 350 miljoen worden geblokkeerd, dan zouden de bepalingen van Bijlage B niet kunnen worden uitgevoerd. Deze aangelegenheid is aan de Amerikaanse Regering voorgelegd, die er mede accoord is gegaan haar bevoegdheid tot blokkering tot dit lagere bedrag terug te brengen. Paragraaf 12 wordt in verband daarmee gewijzigd.

De ondergetekenden zijn van oordeel dat met de wijzigingen welke door het onderhavige Protocol in het Verdrag worden aangebracht geheel accoord dient te worden gegaan en zij veroorloven zich derhalve de Staten-Generaal te adviseren hun instemming met dit ontwerp van wet te betuigen.

De Minister van Financiën,

VAN DE KIEFT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. W. BEYEN.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.